

PROGRAM MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH

w układzie dorzeczy
na lata 2016 – 2021

Bogusław KAZIMIERSKI

WARSZTATY MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH
Łochów, 25 – 27 marca, 2015 r.

Celem warsztatów jest szczegółowe zapoznanie Zespołu PSH realizującego zadania monitoringu z „Programem monitoringu wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2016 – 2021” i uruchomienie procesu przygotowań do jego realizacji

TREŚĆ PREZENTACJI

1. **Sesja III – Zadania, podstawy prawne i merytoryczne**
2. **Sesja IV – Strategia organizacji monitoringu, sieć obserwacyjno – badawcza wód podziemnych**
3. **Sesja VI - Zasady funkcjonowania pomiarów i badań położenia zwierciadła wód podziemnych**
4. **Sesja VI – Modele pojęciowe i matematyczne JCWPd, ich rola i zadania w MWP**
5. **Sesja VII - Gromadzenie i opracowywanie danych o poborze i dostępnych zasobach wód podziemnych, zakres opracowani i interpretacji wyników monitoringu stanu ilościowego**

Konieczność weryfikacji programu monitoringu w.p. wynika z szeregu powodów, a najważniejszymi z nich są:

- **dostosowania go do zmienionej oceny presji, wymagań środowiskowych i aktualnej oceny stanu JCWPd, związanych z opracowaniem II „edycji” Planów Gospodarowania wodami;**
- **dostosowanie sieci monitoringu i wyników ocen stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) do nowego podziału obszaru kraju na 172 JCWPd, w zamian za stosowany dotychczas podział na 161 JCWPd;**
- **uwzględnienie w programie zapisów Dyrektywy 2006/118/WE, uchwalonej przez Parlament Europejski po opracowaniu pierwszego Programu monitoringu, aktów prawa polskiego nowelizowanych wielokrotnie w okresie kilku ostatnich lat oraz uwag dotyczących organizacji i funkcjonowania monitoringu zgłoszonych przez przedstawicieli Komisji Europejskiej;**
- **uwzględnienie w metodyce organizacji, funkcjonowania i interpretacji wyników monitoringu według odpowiednich poradników i raportów opracowanych na zamówienie Komisji Europejskiej przez powołane przez nią zespoły ekspertów.**

Treść i struktura programu MWP

Weryfikacja programu monitoringu wód podziemnych dostosowanego do Ramowej Dyrektywy Wodnej, Dyrektywy Wód Podziemnych i raportowania w systemie WISE wraz z określeniem zakresów regionalnych tła chemicznego i weryfikacją wartości progowych dobrego stanu chemicznego wód podziemnych.

Etap II: Opracowanie zweryfikowanego programu monitoringu wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2016–2021.

I. WPROWADZENIE

II. PROGRAM MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH

III. PODSUMOWANIE

Załączniki I – X (programy MWP dla poszczególnych dorzeczy)

Załączniki 1 – 12 (tabelaryczne i graficzne)

Etap II: **Opracowanie zweryfikowanego programu monitoringu wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2016–2021** (wersja II z września 2014 r. – dla wykonawców Monitoringu)

Treść i struktura programu MWP

I. WPROWADZENIE

1. Wstęp, cel i zakres opracowania
2. Podstawy prawne i metodyczne monitoringu wód podziemnych
3. Charakterystyka warunków występowania wód podziemnych w Polsce, z uwzględnieniem ich regionalnej i piętrowej zmienności
4. Monitoring wód podziemnych w okresie realizacji pierwszego planu gospodarowania wodami (lata 2006 – 2015)

Treść i struktura programu MWP

II PROGRAM MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH

5. Strategia organizacji i funkcjonowania monitoringu wód podziemnych
6. Sieć obserwacyjno – badawcza monitoringu wód podziemnych
7. Funkcjonowanie monitoringu
8. Wytyczne dla funkcjonowania monitoringu regionalnego i lokalnego
9. Interpretacja wyników monitoringu i ocena stanu JCWPd
10. Zarządzanie przepływem, weryfikacją i archiwizacją danych
11. Zarządzanie jakością

Treść i struktura programu MWP

III PODSUMOWANIE

- 12 Podsumowanie opracowania
tzw. Syntetyczny opis programu monitoringu
- 13 Bibliografia

Treść i struktura programu MWP

Załączniki I – X (programy MWP dla poszczególnych dorzeczy)

Dorzecza:
Wisły
Dunaju
Dniestru
Niemna
Pregoly
Świeżej
Jarft
Odry
Łaby
Ucker

Treść i struktura programu MWP

Załączniki 1 – 13 (tabelaryczne i graficzne)

1. Dokumentacja wzorca modelu analityczno-decyzyjnego JCWPd dla całej Polski pod kątem wyznaczania priorytetowych obszarów do lokalizacji monitoringu wód podziemnych z wykorzystaniem metod alokacji i analizy wielokryterialnej
2. Zestawienie liczby punktów pomiarowo-badawczych położenia zwierciadła i wydajności źródeł w obszarze poszczególnych JCWPd w obszarze Polski
3. Zestawienie liczby punktów pomiarowo-badawczych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego w obszarze Polski
4. Zestawienie liczby punktów pomiarowo-badawczych monitoringu operacyjnego stanu chemicznego w obszarze Polski
5. Wykaz procedur i instrukcji dotyczących realizacji monitoringu wód podziemnych
 - 5a. Wykaz procedur i instrukcji dotyczących poboru próbek wód podziemnych
 - 5b. Wykaz procedur i instrukcji dotyczących prowadzenia pomiarów poziomu zwierciadła wody i wydajności źródeł.
6. Zestawienie informacji o punktach pomiarowo-badawczych sieci obserwacyjno - badawczej wód podziemnych ze wskazaniem funkcji pełnionych przez nie w monitoringu JCWPd na terenie Polski
7. Mapa dokumentacyjna sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych ze wskazaniem funkcji pełnionych przez poszczególne punkty badawcze w monitoringu JCWPd w latach 2016-2021
8. Mapa dokumentacyjna sieci obserwacyjno – badawczej monitoringu stanu ilościowego
9. Mapa dokumentacyjna sieci obserwacyjno – badawczej monitoringu stanu chemicznego
10. Syntetyczny opis programu monitoringu wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2016 – 2021
11. Cele środowiskowe ustalone w Planach gospodarowania wodami dla JCWPd, przewidziane do osiągnięcia w perspektywie 2021 r.
12. Cele środowiskowe ustalone w Planach gospodarowania wodami dla zagrożonych JCWPd, przewidziane do osiągnięcia w perspektywie 2021 r.
13. Zapis cyfrowy opracowania na płycie CD
14. Zał. MM Sposób opracowania wyników monitoringu, w zakresie standardowym, z użyciem odpowiednich procedur obliczeniowych

Sesja III

PROGRAM MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH w DORZECZACH, na lata 2016 – 2021,

Zadania,
podstawy prawne i merytoryczne

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Szczegółowy zakres zadania w zleceniu GIOŚ określono następująco:

- przegląd podstaw prawnych i poradników metodycznych polskich i UE dotyczących monitoringu wód podziemnych i ich adaptacja do programu;
- charakterystykę warunków występowania wód podziemnych w Polsce, z uwzględnieniem ich regionalnej i piętrowej zmienności ze sformułowaniem wskazówek dla programu monitoringu;
- opracowanie i opis strategii organizacji i funkcjonowania systemu monitoringu wód podziemnych, uwzględniającego monitoring ogólnokrajowy, regionalny, obszarów chronionych, granicznych oraz obszarów obciążonych silną presją gospodarki;
- zasady organizacji krajowej sieci pomiarowej monitoringu stanu chemicznego i ilościowego, z uwzględnieniem obszarów chronionych, granicznych (i ewentualnie transgranicznych w przypadku ich ustanowienia), obciążonych silną presją gospodarki;
- zasady funkcjonowania krajowego monitoringu stanu ilościowego i chemicznego, zawierające opisy procedur pomiarów położenia zwierciadła, monitorowania dostępnych zasobów i poboru wód podziemnych oraz badań chemizmu, z uwzględnieniem zakresu, częstotliwości i metodyki badań;
- opracowanie wytycznych dla funkcjonowania monitoringów regionalnych i lokalnych, uwzględniających zróżnicowanie regionalne warunków hydrogeologicznych i presji środowiska;
- zasady interpretacji i prezentacji wyników oceny stanu wód podziemnych z przedstawieniem szczegółowej procedury interpretacji hydrogeochemicznej i oceny stanu ilościowego i chemicznego uwzględniającej wytyczne przedstawione w poradnikach UE;
- zasady zarządzania przepływem danych z pomiarów, opracowaniem, weryfikacją i archiwizacją wyników monitoringu, zasady administrowania i zarządzania bazą danych Monitoringu Wód Podziemnych oraz wykorzystania bazy danych do raportowania dla potrzeb krajowych, UE i współpracy zagranicznej z uwzględnieniem systemu WISE;
- przygotowanie syntetycznego opisu programu monitoringu wód podziemnych dla potrzeb planu gospodarowania wodami i raportowania w systemie WISE;
- opracowanie zasad kontroli i zarządzania jakością w monitoringu wód podziemnych.

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Dlatego przed monitoringiem wód podziemnych stawia się szereg celów:

- 1) Monitoring JCWPd i ocena stanu JCWPd w dorzeczach;
 - 2) Raportowanie dla Komisji Europejskiej i Europejskiej Agencji Środowiska wyników monitoringu w punktach badawczych i stanu wód w JCWPd;
 - 3) Realizacja zadań określonych dla PSH w ustawie Prawo wodne oraz rozporządzeniach, w pierwszej kolejności w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie standardowych procedur (...) dotyczących:
 - a) Zbierania i przetwarzania informacji w zakresie standardowym;
 - b) Ostrzeżeń przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w strefach zasilania lub poboru wód podziemnych;
 - c) Komunikatów o bieżącej sytuacji hydrogeologicznej w makroregionach hydrogeologicznych, województwach i powiatach;
 - d) Komunikatów o bieżącej sytuacji hydrogeologicznej obszaru, w obrębie którego stwierdzono występowanie stanu zagrożenia hydrogeologicznego;
 - e) Prognoz hydrogeologicznych zmian zasobów wód podziemnych w makroregionach hydrogeologicznych, województwach i powiatach;
 - f) Prognoz hydrogeologicznych zmian zasobów wód podziemnych obszaru, w obrębie którego stwierdzono występowanie stanu zagrożenia hydrogeologicznego;
 - g) Opracowania KWARTALNEGO BIULETYNU INFORMACYJNEGO WÓD PODZIEMNYCH;
 - h) Opracowania ROCZNIKA HYDROGEOLOGICZNEGO,
- oraz dla
- 4) Zbierania i przetwarzania przez PSH informacji hydrogeologicznych dotyczących zasobów, położenia poziomu wód podziemnych i zagrożeń dla stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych.

Przepisy prawa:

Prawo międzynarodowe (konwencje, umowy, porozumienia, itp.)

Prawo Unii Europejskiej (dyrektywy, itp.)

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

lokalne /miejscowe (zarządzenia itp.)

Prawo międzynarodowe (konwencje, umowy, porozumienia, itp.)

- **Konwencja Helsińska** - Konwencja helsińska o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego z dnia 22 marca 1974 roku (ponownie, 9 kwietnia 1992 roku przez wszystkie państwa basenu Morza Bałtyckiego oraz organ Unii Europejskiej – Komisję Europejską).
- **Konwencja o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych**, sporządzona w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r.
- **Umowa w sprawie Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem** z dnia 11 kwietnia 1996 roku (Dz. U. nr 79 poz. 886 z 1999 r.)
- Umowy i porozumienia dotyczące wód granicznych.

Prawo Unii Europejskiej (dyrektywy, itp.)

Dyrektywa Unii Europejskiej – akt prawa pochodnego Unii Europejskiej, którego mocą prawodawcy państw członkowskich Unii zostają zobowiązani do wprowadzenia (implementacji) określonych regulacji prawnych, służących osiągnięciu wskazanego w dyrektywie, pożądanego stanu rzeczy.

Dyrektywy przyjęte wspólnie przez parlament Europejski oraz radę Unii Europejskiej, a także dyrektywy skierowane do wszystkich państw członkowskich są ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i wchodzi w życie w terminie przez nie wskazanym lub dwudziestego dnia od ogłoszenia.

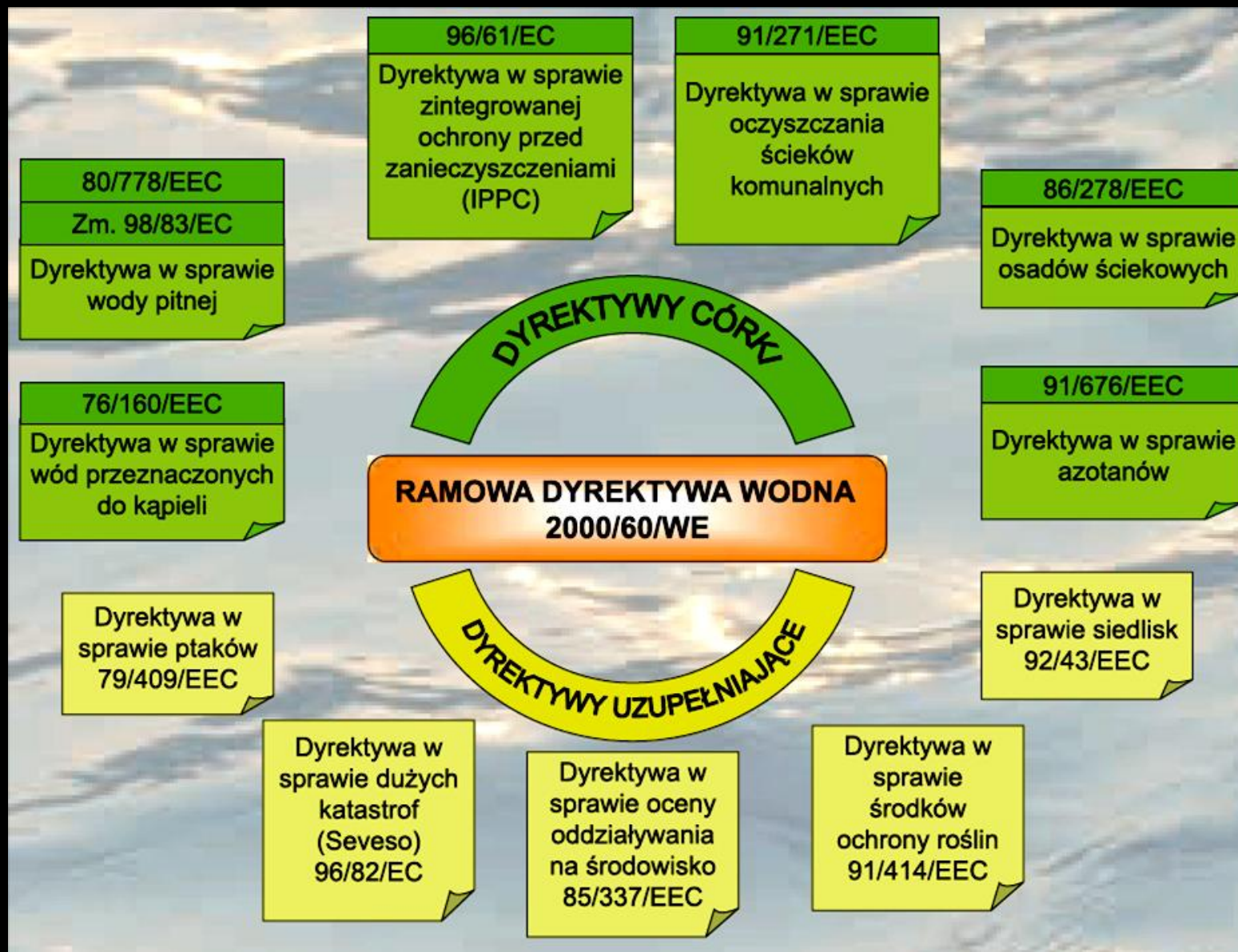
Dyrektywy mają różną wagę: **zalecana, obowiązująca oraz wprowadzana na okres próbnny**. Dyrektywy w wielu kwestiach pozostawiają krajom członkowskim Unii znaczną swobodę wyboru rozwiązań.

Jakkolwiek dyrektywa wprost jedynie zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia danego porządku prawnego, to w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jeśli dane państwo nie dokona implementacji, obywatel ma prawo powoływać się bezpośrednio na dyrektywę wobec wszelkich przepisów prawa krajowego niezgodnych z dyrektywą. Koniecznym zastrzeżeniem dodanym przez ETS jest uzależnienie tego bezpośredniego skutku od tego, czy przepisy dyrektywy z punktu widzenia ich treści wydają się bezwarunkowe i wystarczająco precyzyjne.

Prawo Unii Europejskiej (dyrektywy, itp.)

- **Dyrektywa 2000/60/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., zwana ramową dyrektywą wodną (RDW, ang. WFD);
- **Dyrektywa 2006/118/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu, nazywana. dyrektywą wód podziemnych (RWD);
- **Dyrektywa Komisji 2014/80/UE** z dnia 20 czerwca 2014 r. zmieniająca załącznik II do dyrektywy 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu.

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo Unii Europejskiej (dyrektywy, itp.)

Cel monitoringu	Monitoring ilościowy	Monitoring diagnostyczny	Monitoring operacyjny
Uzupełnienie i walidacja oceny ryzyka przeprowadzonej zgodnie z art. 5 RDW	tak	tak	tak
Identyfikacja intruzji/ascenzji wód słonych wywołanych zmianą warunków krążenia wód	tak	tak	tak
Analiza tendencji zmian stężeń wskaźników fizykochemicznych w warunkach naturalnych		tak	
Analiza tendencji zmian stężeń wskaźników fizykochemicznych wynikających z presji antropogenicznej		tak	tak
Wyznaczenie JCWPd transgranicznych	tak	tak	
Ocena stanu JCWPd uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu wód w 2015 r.	tak		tak
Ocena stanu JCWPd uznanych za niezagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu wód w 2015 r. (lub w okresie późniejszym)	tak	tak	
Ocena skuteczności wprowadzonych programów działań	tak		tak

Prawo Unii Europejskiej (dyrektywy, itp.)

Programy monitoringu powinny być „poddane przeglądowi i właściwie dostosowane”, jeśli „wyniki monitoringu (...) wskazują, że cele ustalone na mocy art. 4 dla części wód prawdopodobnie nie będą osiągnięte” (art. 11, ust. 5).

Projektowanie sieci monitoringu jest więc procesem ciągłym, a nie jednorazowym aktem twórczym. Proces ten powinien zachodzić zawsze, gdy spodziewane jest nieosiągnięcie celów z art. 4, czyli (znacznie upraszczając treść tego artykułu) dobrego stanu wód podziemnych.

Prawo Unii Europejskiej (dyrektywy, itp.)

- **Dyrektywa 79/409/EWG** w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (tzw. Dyrektywa Ptasia)
- **Dyrektywa 92/43/EWG** w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa)
- **Dyrektywa Rady 91/676/EWG** z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (tzw. dyrektywa azotanowa);
- **Dyrektywa Rady 98/83/WE** z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- **Dyrektywa 2004/9/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie kontroli i weryfikacji dobrej praktyki laboratoryjnej (DPL);
- **Dyrektywa Komisji 2009/90/WE** z dnia 31 lipca 2009 r. ustanawiająca, na mocy dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, specyfikacje techniczne w zakresie analizy i monitorowania stanu chemicznego wód;
- **Dyrektywa 2007/60/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim;
- i inne.

Poradniki metodyczne

Lp.	Tytuł opracowania	Data wydania	Liczba stron, uwagi
1	Guidance document no 3. Analysis of Pressures and Impacts.		12
2	Guidance document no 7. Monitoring under the Water Framework Directive	2003	160
3	Policy summary to Guidance Document No. 7. Monitoring under the Water Framework Directive	po 2003, przed 2006	20, na podstawie dok. 2
4	Groundwater Monitoring - Technical report on groundwater monitoring as discussed at the workshop of 25th June 2004	14 grudnia 2004	63, na podstawie dok. 2
5	Guidance Document No. 15, Guidance on Groundwater Monitoring	listopad 2006	54, jest uzupełnieniem dok. 2, powstał po wprowadzeniu DWP
6	Guidance document no 16. Guidance on Groundwater in Drinking Water Protected Areas	2006	34
7	Guidance document no 17. Guidance on preventing or limiting direct and indirect inputs in the context of the groundwater directive 2006/118/EC	2007	40
8	Guidance document no 18. Guidance on groundwater status and trend assessment	2009	84

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Wdrożenie do polskiego prawa Ramowej Dyrektywy Wodnej nastąpiło poprzez wejście w życie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne. W chwili opracowywania niniejszej pracy obowiązującym dokumentem była wersja Prawa wodnego, tekst jednolity zawierający nowelizacje wprowadzone do 2014 r. (Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2014. Poz. 850).

Oprócz prawa wodnego zastosowanie do monitoringu pośrednio ma szereg innych ustaw, między innymi:

- **USTAWA z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. nr 163 poz. 981);**
- **USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. nr 62 poz. 627)**
- **USTAWA z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (z późniejszymi zmianami);**
- **USTAWA z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. nr 72 poz. 747 z późniejszymi zmianami).**

prawo lokalne /miejscowe (zarządzenia itp.)

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Przyjęte na podstawie artykułu 155b ustawy PW rozporządzenie jest podstawowym wykonawczym aktem prawnym dotyczącym monitoringu wód podziemnych.

Obecnie jest to **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych**. Rozporządzenie to określa (§ 1, ust. 2)):

- a) rodzaje monitoringu i cele ich ustanowienia,
- b) kryteria wyboru jednolitych części wód do monitorowania,
- c) kryteria wyznaczania punktów pomiarowych,
- d) zakres i częstotliwość monitoringu,
- e) metodyki referencyjne oraz warunki zapewnienia jakości monitoringu.

Ad a) Rozporządzenie definiuje trzy podstawowe cele monitoringu (§ 9): (1) ocena stanu JCWPd, w tym określenie zasobów dostępnych; (2) wykrycie znaczących i utrzymujących się antropogenicznych trendów wzrostu zanieczyszczeń oraz (3) ustalenie wpływu stanu JCWPd na obszary chronione bezpośrednio zależne od wód podziemnych.

Rozporządzenie z 2011 r. zostało zmienione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2013 poz. 1558), ale zmiany w całości odnosiły się wyłącznie do wód powierzchniowych. Jednolitego tekstu rozporządzenia nie opracowano.

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Art. 38a Prawa wodnego odnosi się do kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych. W ust. 1 określono:

- 1. klasyfikację elementów fizykochemicznych i ilościowych stanu wód podziemnych;**
- 2. definicje klasyfikacji stanu ilościowego oraz stanu chemicznego wód podziemnych;**
- 3. sposób interpretacji wyników badań elementów, o których mowa w pkt 1;**
- 4. sposób prezentacji stanu wód podziemnych;**
- 5. częstotliwość dokonywania ocen jakości poszczególnych elementów oraz stanu wód.**

Art. 38b określa podmioty dla których określa się cele środowiskowe. W ust. 1 w pkt. 3) zapisano, że cele środowiskowe określa się dla jednolitych części wód podziemnych, a 4) obszarów chronionych, których mowa w art. 113 ust.4. W ustępach kolejnych zapisano:

- 1. Cele środowiskowe zawiera się w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i weryfikuje co 6 lat;**
- 2. Osiągnięciu celów środowiskowych służy realizacja działań zawartych w programie wodno - środowiskowym kraju.**

Art. 38e i 38f, precyzują co jest celem środowiskowym i jak je należy realizować.

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

W oparciu o art. 38a Minister Środowiska wydał rozporządzenie z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.

Określa ono ogólnie wymienione wyżej w punktach od 1 do 5 zagadnienia.

Najistotniejsze jest zdefiniowanie pojęć stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych, wartości progowych dobrego stanu chemicznego oraz wartości granicznych klas jakości.

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Rozporządzenie MŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych

2. Dobrym stanem chemicznym jednolitej części wód podziemnych, z zastrzeżeniem §5 ust. 2 i 3, jest taki stan chemiczny, w którym są spełnione następujące warunki:

- 1) skład chemiczny wód podziemnych jest taki, że:**
 - a) stężenia substancji zanieczyszczających nie wykazują efektów dopływu wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych,**
 - b) stężenia substancji zanieczyszczających nie przekraczają standardów jakości ustalonych dla wód podziemnych w przepisach odrębnych;**
- 2) poziom stężenia substancji zanieczyszczających nie może prowadzić do:**
 - a) nieosiągnięcia przez powiązane z nimi wody powierzchniowe celów środowiskowych,**
 - b) obniżenia jakości chemicznej lub ekologicznej tych części wód,**
 - c) powodowania znacznych szkód w ekosystemach lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych;**
- 3) zmiany w przewodności elektrolitycznej nie wskazują na dopływ wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych.**

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Rozporządzenie MŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych

§4.1 Ocenę stanu chemicznego wód podziemnych w punkcie pomiarowym, przeprowadza się, ustalając klasę jakości wód podziemnych przez porównanie wartości badanych elementów fizykochemicznych z wartościami granicznymi elementów fizykochemicznych określonymi w załączniku do rozporządzenia.

2. Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym **dopuszcza się przekroczenie wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku do rozporządzenia symbolem „H” i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody.**

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Rozporządzenie MŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych

1. (§8.3) Ocenę stanu ilościowego jednolitej części wód podziemnych przeprowadza się przez ustalenie wielkości rezerw zasobów wód podziemnych jednolitej części wód podziemnych i interpretację wyników badań położenia zwierciadła wód podziemnych.
2. (§8.5) Ustalenia wielkości rezerw zasobów wód podziemnych dokonuje się przez porównanie średniego wieloletniego poboru rzeczywistego z ujęć wód podziemnych, wyrażonego w m³/dobę, z wielkością dostępnych **do zagospodarowania** zasobów wód podziemnych, wyrażonych w m³/dobę, wyznaczonych na podstawie zasobów dyspozycyjnych ustalonych dla obszaru bilansowego, obejmującego daną jednolitą część wód podziemnych; jeżeli dana jednolita część wód podziemnych nie została w całości objęta obszarem bilansowym, dla którego zostały ustalone zasoby dyspozycyjne, dopuszcza się, do czasu ustalenia dla niej zasobów dyspozycyjnych, dokonanie porównania opartego na obliczeniach z wykorzystaniem zasobów perspektywicznych wód podziemnych.

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Rozporządzenie MŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych

2. Dobrym stanem ilościowym jednolitej części wód podziemnych jest taki stan ilościowy wód podziemnych, w którym w jednolitej części wód podziemnych:

- 1) zasoby dostępne do zagospodarowania są wyższe od średniego wieloletniego rzeczywistego poboru z ujęć wód podziemnych;**
- 2) zwierciadło wód podziemnych nie podlega zmianom wynikającym z działalności człowieka, powodującym skutki, o których mowa w § 8 ust. 3.**

3. Słabym stanem ilościowym jednolitej części wód podziemnych jest taki stan ilościowy wód podziemnych, w którym w jednolitej części wód podziemnych:

- 1) średni wieloletni pobór rzeczywisty z ujęć wód podziemnych jest równy lub wyższy od dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych;**
- 2) zwierciadło wód podziemnych podlega takim zmianom wynikającym z działalności człowieka, że wystąpił co najmniej jeden ze skutków określonych w § 8 ust. 5.**

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Zarzuty Komisji Europejskiej sformułowane w skardze przeciwko RP, do Trybunału Sprawiedliwości (Sprawa C-648/13, sędzia sprawozdawca M. Berger))

Wg Dyrektywy 2000/60/WE

Stan ilościowy jest wyrażeniem stopnia, do jakiego część wód podziemnych jest narażona na bezpośrednie i pośrednie pobory wody.

W przepisach polskich prawa brak jest odniesienia do bezpośrednich i pośrednich poborów wody.

Dostępne zasoby wód podziemnych oznaczają długoterminową średnią roczną wielkość całkowitego zasilania określonej części wód podziemnych pomniejszonego o długoterminową roczną wielkość przepływu wymaganego do osiągnięcia wyszczególnionych na mocy art. 4 celów jakości ekologicznej związanych z określoną częścią wód podziemnych, tak aby uniknąć jakiegokolwiek znacznego obniżenia stanu ekologicznego takich wód oraz aby uniknąć wszelkich szkód w związanych z nimi ekosystemach lądowych.

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Zarzuty Komisji Europejskiej sformułowane w skardze przeciwko RP, do Trybunału Sprawiedliwości (Sprawa C-648/13, sędzia sprawozdawca M. Berger))

Wg Dyrektywy 2000/60/WE

Dostępne zasoby wód podziemnych oznaczają długoterminową średnią roczną wielkość całkowitego zasilania określonej części wód podziemnych pomniejszonego o długoterminową roczną wielkość przepływu wymaganego do osiągnięcia wyszczególnionych na mocy art. 4 celów jakości ekologicznej związanych z określoną częścią wód podziemnych, tak aby uniknąć jakiegokolwiek znacznego obniżenia stanu ekologicznego takich wód oraz aby uniknąć wszelkich szkód w związanych z nimi ekosystemach lądowych.

Oznacza to, że dostępne zasoby to te, które zasilają ekosystemy wód powierzchniowych (rzeki, jeziora, itp.) i ekosystemy lądowe bezpośrednio zależne od wód podziemnych, a ilość zasilających te ekosystemy wód jest taka, że gwarantuje utrzymanie przez nie dobrego stanu ekologicznego.

Def. Zasobów dyspozycyjnych, nie odnosi się do „długoterminowej średniej rocznej wielkości całkowitego zasilania określonej części wód podziemnych pomniejszonej o długoterminową wielkość przepływu

Chyba tu chodzi nie tylko o przepływ podziemny zasilający wody powierzchniowe, ale również przepływ podziemny zasilający ekosystemy lądowe bezpośrednio zależne od wód podziemnych.

A więc zadaniem monitoringu stanu ilościowego będzie określenie tego przepływu podziemnego???

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Rozporządzenie MŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych

§5.1. Oceny stanu chemicznego jednolitej części wód podziemnych dokonuje się przez porównanie wartości stężeń, a w przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku, średnich arytmetycznych stężeń badanych elementów fizykochemicznych w punktach pomiarowych, reprezentatywnych dla jednolitej części wód podziemnych, z wartościami progowymi dla dobrego stanu chemicznego, o których mowa w § 4.5.

2. Jeżeli wartości stężeń lub średnich arytmetycznych stężeń badanych elementów fizykochemicznych w reprezentatywnych punktach pomiarowych jednolitej części wód podziemnych nie przekraczają wartości progowych dla dobrego stanu chemicznego, o których mowa w §4.5., stan chemiczny jednolitej części wód podziemnych uznaje się za dobry

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Rozporządzenie MŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych

3. Stan chemiczny jednolitej części wód podziemnych uznaje się za dobry także w przypadku, gdy w obszarze jednolitej części wód podziemnych występują w jednym lub większej liczbie punktów pomiarowych przekroczenia wartości progowych dla dobrego stanu chemicznego, ale na podstawie badań ustalono przyczynę tych przekroczeń i oceniono, że:

- 1) nie stanowią ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla wód powierzchniowych pozostających w bezpośrednim związku hydraulicznym z wodami podziemnymi, z uwzględnieniem, w odpowiednich przypadkach, wielkości zmienionej jednolitej części wód podziemnych;
- 2) nie stanowią ryzyka dla ekosystemów lądowych zależnych od wód podziemnych; z uwzględnieniem, w odpowiednich przypadkach, wielkości zmienionej jednolitej części wód podziemnych;
- 3) nie naruszają w sposób istotny możliwości wykorzystywania danej jednolitej części wód podziemnych do celów związanych z działalnością człowieka określonych w art. 32 i 33 ustawy Prawo wodne.

Zadania, podstawy prawne i merytoryczne

Prawo polskie: ogólnie obowiązujące (Konstytucja, ustawy, rozporządzenia, ..)

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. (z późniejszymi zmianami) Minister Środowiska wydał **rozporządzenie z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie standardowych procedur zbierania i przetwarzania informacji przez państwową służbę hydrogeologiczną**. Rozporządzenie to ustala standardowe procedury zbierania i przetwarzania przez PSH informacji:

- dotyczących części wyników pomiarów, obserwacji i badań z sieci obserwacyjno – badawczej wód podziemnych;
- publikowanych w komunikatach, biuletynach, prognozach, ostrzeżeniach lub rocznikach;
- o ujęciach wód podziemnych oraz otworach hydrogeologicznych i źródłach, na potrzeby prowadzenia i aktualizacji bazy danych hydrogeologicznych;
- hydrogeologicznych dotyczących zasobów, poziomów i zagrożeń dla stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych.

Prawo polskie: lokalne

Np. zarządzenia Dyrektorów RZGW
zarządzenia Dyrektorów Parków Narodowych